

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXIII. De Solutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

TITULUS XXIII.

De Solutionibus.

SUMMARIUM.

1. *Quid sit Solutio, & quæ illius species.*
2. *Quinam solvere possint :*
3. *Et quinam teneantur.*
4. *An Successor in Prælatura antecessoris debita.*
5. *Cui solvi debeat :*
6. 7. *Et cui prius in concursu creditorum.*
8. *An jus prælationis se extendat ad usuras.*
9. *Quid solvi debeat.*
10. *Si solvatur indebitum, datur conditio indebiti.*
11. *Quo tempore, & loco, facienda solutio.*
12. *Effectus Solutionis.*

His demum tollitur, quæ per contractus hucusque explicatos nascitur obligatio. *Solutio* autem præse accepta definitur esse *physica præstatio seu redditio rei debita, debito loco & tempore facta creditori.* Communis ex l. 46. 49. 85. ff. h. t. Hic autem sumitur latius pro omni liberatione à debito vel obligatione, quocunque modo facta, adeoque comprehendit. 1. *Gratuitam remissionem debiti, aut redditionem chirographi.* 2. *Acceptilationem, quæ est solutio imaginaria, dum nimirum creditor ad interrogationem debitoris, num debitum habeat pro accepto,*

cepto, respondet affirmativè, adeoque opponitur stipulationi, & est contractus Juris Civilis. 3. *Confusionem*, quando nempe creditor fit hæres debitoris, vel vicissim, quo pacto confunduntur jura defuncti & hæredis. 4. *Transactionem*. 5. *Sententiam absolutoriam*. 6. *Dationem in solutum*, quando debitor nomen, seu debitum activum, cedit creditori, ut illud loco solutionis accipiat. 7. *Compensationem*, quæ est debiti reciproci inter se contributio. v. g. debes mihi 100. ego autem tibi 70. In hoc casu censetur debitum esse per compensationem extinctum quoad 70. Si fiat in Judicio, *publica*, si clam servatis debitis conditionibus, *privata* dicitur: compensationi vicina est *Retentio*, & est compensatio indirecta, eò quòd tribuat facultatem retinendi rem alienam jure pignoris, donec ratione debiti integrè fuerit satisfactum. 8. *Novationem*, qua vetus obligatio transfunditur in aliam manente eodem creditore & debitore, ut si loco pretii substituatur merx reddenda, vel si pecunia debita ex emptione convertatur in mutuum. 9. *Delegationem*, *Anweisung an statt der Bezahlung* / qua tollitur prior obligatio interventu novi debitoris, ac est species novationis, & ab hac differt ferè per hoc tantum, quòd in novatione maneat idem debitor, in delegatione autem constituatur novus debitor consentiente creditore. Vicina delegationi est *assignatio nominis*, qua creditori indicat debitor, summam pecuniæ à tertio quodam sibi deberi, atque ab hoc illam exigi mandat, & resignari loco solutionis. 10. *Oblationem rei debita*.

bita, quando nempe debitor pecuniam, quam creditor sibi pro solutione oblatam acceptare recusat, obsignatam deponit apud Judicem. Denique 11. *Pactum de non potendo*. Sed per hunc ultimum modum non inducitur liberatio ipso Jure, sicut per præcedentes, sed solum ope exceptionis.

Dico 1. Solvere potest omnis debitor, modò liberam habeat rerum administrationem. 2. Imò & alius loco ipsius vel mandantis, vel etiam ignorantis, aut prohibentis. Pars 1. sumitur ex *l. 14. §. fin. ff. h. t.* Unde pupilli & minores, ac alii sub curatela constituti propria auctoritate nequeunt solvere: si tamen solverent, solutum vindicari & repeti posset, si adhuc exstaret. *l. 14. cit. §. 2. Inst. quib. alien. licet.* Si non exstaret amplius, solutio teneret, Pars 2. ex *l. 23. 58. 87. ff. h. t. §. 1. Inst. quib. mod. toll. oblig.* cùm creditoris nihil intersit, an à debitore, vel ab alio solutionem consequatur. Si tamen quis solvat pro altero invito, censetur donasse, & regressum contra ipsum non habet.

Dico 2. Solvere tenetur regulariter omnis debitor per se vel per alium, & quidem integrè. *§. 1. cit.* Ratio, quia Justitiæ Commutativæ natura exigit cuilibet reddi suum usque ad æqualitatem, & quantum alteri debetur. Si id sponte non faciat debitor, facienda est per Judicem executio juxta cujuslibet loci consuetudinem & Praxin forenses, vel per captionem pignorum, vel rerum debitoris distractionem, ejus incarcerationem &c. Dixi 1. *Regulariter*, nisi nempe debitor, qui non est solvendo, vel cedat bonis, vel habeat beneficium competentiae.

Pars II.

B

Cessio

Cessio bonorum est abdicatio Juridica omnium bonorum & jurium, ut à Judice fiat solutio secundum vires se abdicantis: & per hoc beneficium, quod appellatur *flebile*, cedens bonis liberatur ab incarceratione, & importunis creditorum exactio- nibus; licet, si postea ad pinguiorem veniret fortunam, solvere teneretur, quantum posset deducta sui & familiae sustentatione. *l. 6. ff. de cess. bon. l. fin. C. qui bonis ced. pos.* Hoc tamen beneficium non gaudent, qui dolosè, & in fraudem creditorum contraxerunt debita, vel ex furto, rapina &c. vel prodigendo aut luxuriosè vivendo, atque de Jure Bavar. *tit. 13. art. 5.* gaudet nullus, nisi de quo constat, quod absque sua culpa ad impotentiam solvendi redactus sit. *Beneficium competentiae* est privilegium certis debitoribus competens, vi cujus nec cedere bonis debent, nec incarcerari possunt, nec ultra id, quod salva sustentatione congrua solvere possunt, conveniri. Competit parentibus contra liberos, & vicissim: fratribus contra se mutuo: marito contra uxorem in restitutione dotis: socio omnium bonorum contra socium: donanti ex donatione convento: militibus: mulieribus honestè viventibus: & probabiliter etiam Illustribus, Doctoribus, Advocatis, & Professoribus. Præcipue autem Clericis, ut habet communior DD. ex *c. Odoardus 3. h. t.* quia mendicitas & defectus congruæ sustentationis dedecet Statum Clericalem. Ut tamen Clericis competat hoc beneficium, debitum debet esse Civile, non ortum ex delicto, vel ex dolo: dein non debent esse suspecti de fuga, non conveniri actione reali, non malitiosè negare debitum in Judicio, debent sal-

tem

sem præsumptivè & summarè impotentiam solvendi probare, item cautionem juratoriam præstare de solvendo, ubi ad pinguiores fortunam pervenerint. Si hæc non concurrant, carcerem non evitabunt.

Quæres, an Successor in Prælatura, vel Beneficio Ecclesiastico, solvere teneatur debita ab Antecessoribus contracta? **R.** 1. Si debita sint contracta in utilitatem Ecclesiæ, item in necessariam Antecessorum sustentationem, quam Ecclesia tenebatur præstare Prælato vel Beneficiario, obligatur successor ex bonis vel redditibus Ecclesiæ, salvâ tamen congruâ suâ, vel ex patrimonialibus aut beneficialibus bonis, si qua reliquit antecessor, debita solvere. per *can. 70. caus. 12. q. 2. c. 1. de Pign. & c. 1. h. t.* tenetur tamen creditor probare, credita in utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ, aut in necessariam sustentationem Rectoris, fuisse conversa. per *c. 1. de depof. c. penult. de fidejuss.* nisi Prælatus Antecessor cum consensu Capituli, aut Beneficiarius cum consensu legitimi Superioris, debita contraxisset. **R.** 2. si Antecessor in utilitatem propriam contraxit debita, & Ecclesia non fuit obligata ipsi succurrere, ut si propter luxum, aut usus inutiles, contraxit debita, Successor ad nihil tenetur etiam ex bonis Ecclesiæ, sed nisi Antecessor reliquerit bona propria, creditor damnum ferre debet, uti & si beneficium fuit tam tenue, ut sufficientes ad sustentationem redditus non præbuerit, idque scivit defunctus. Vid. P. Pirhing. *h. t. à n. 17.*

Dico 3. Solvi debet creditori, cui aliquid debetur, vel alteri, cui data est potestas à creditore recipiendi solutionem. DD. passim ex

l. 3. 12. 14. 34. 49. ff. h. t. Creditori autem creditoris tui, si iste foret invitus, perperam solveres. per *l. 108. §. 1. ff. de Legat. I.* Dein securè non solvis pupillo, minori, vel alteri Curatorem habenti, & libera rerum administratione destituto, sine autoritate eorum, quibus subsunt; si enim ab his perdat, vel malè consumatur soluta pecunia, iterum conveniri & ad solvendum adigi potes. *l. 15. ff. h. t.* Imò, licèt cum dicta autoritate solveres præfatis personis, & pecunia perderetur, haberent restitutionem in integrum, nisi solutio facta fuisset interveniente Judicis decreto. §. *fin. Inst. quib. alien. licet.*

- 6 Quæres, quibus in concursu creditorum, casu quo omnibus solvendo non est debitor, ut si cedat bonis, vel decernatur subhastatio bonorum, *Vergantung* / & instituatur Processus Edictalis, ante cæteros solvi debeat? *¶* hoc ordine. 1. omnibus præferendi sunt, qui res proprias jure domini habent apud debitorem existentes, uti sunt res depositæ, commodatæ, locatæ, bona dotalia & parapherna uxoris adhuc exstantia, item res piis locis venditæ, donatæ, legatæ &c. 2. Veniunt creditores specialiter privilegiati, quales sunt Judices, quibus aliquid debetur ratione Processus Edictalis, Inventarii &c. vel ratione impensarum funeralium & sepulturæ, pharmacorum pro defuncto ordinatorum in ultimo morbo, ratione mercedis vel salarii. 3. Creditores hypothecarii, quorum aliqui gaudent speciali privilegio, uti quibus res aliqua in specie est hypothecata, antequam perveniret ad debitorem: Fiscus seu Camera Principis &c. in ordine
ad

ad tributa & collectas, quò etiam de Jure Bavar. refertur dominus fundi, seu directus, *Satzoder Grund-Herr* / quoad annuos canones pro tribus retro annis, & dominus Vogteiæ quoad pensitationes jurisdictionales: uxor & ejus descendentes ratione dotis non amplius exstantis in se: qui mutuum dederunt ad domum, vel aliam rem emendam aut reficiendam, & simul expressam constituerunt hypothecam: qui habent hypothecam publicò instrumento constitutam, vel tribus testibus saltem subscriptam. Ex collocatis in hac classe præferuntur antiquiori hypotheca muniti. 4. Creditores hypothecarii simplices, sive habeant hypothecam specialem sive generalem &c. & semper primatus debetur anteriori hypothecæ. 5. Creditores chirographarii, *current-Schuldner* / personali quodam privilegio instructi, uti qui apud debitorem deposuerunt rem, quæ tamen non amplius exstat, dantes mutuum ad emendam vel reparandam domum &c. at sine constitutione hypothecæ expressa, Respublica, Civitas, Communitas, Ecclesia, Monasteria, Causæ piæ, Pupilli &c. omni hypotheca destituti. 6. Creditores chirographarii simplices, nullo, etiam personali tantùm, privilegio muniti. Et in hac duplici classe ultima constituti parificantur, non attenda prioritatem temporis, quo debitum est contractum. Atque juxta hunc ordinem fit secundùm Jus Commune, & communem DD. sententiam, solutio debitorum, & semper præferuntur, qui in classe anteriori hic sunt recensiti, &, ubi prioribus fuit satisfactum, & nihil amplius superest de bonis debitoris, cessatur: si verò, ubi

ad chirographarios simplices perventum est, aliquid quidem adhuc reliquum reperitur, ex residuo solutionem pro rata consequuntur debitum suum juxta proportionem Geometricam. *l. 6. C. de bonis auth. Jud. possid.* v. g. supersunt adhuc ex bonis subhastati 200. floreni, at à quatuor creditoribus chirographariis prætantur 400. floreni adhuc debiti, cuilibet pro uno floreno cedit dimidius, adeoque ad singulos florenos, non ad creditores, respicitur. Ita quoad omnia communis.

7 De Jure Bavarico in processu Edictali, *Gandt. Process. tit. 2. art. 1. seqq.* iste ordo est productus. 1. Ponuntur sumptus Judiciales in Processu Edictali. 2. Impensæ funerales in sepulturam, Medicos, Pharmacopæos factæ. 3. Mercedēs famulitii domestici & operariorum, sed tantum unius anni. 4. Qui ad emendam, reparandam domum &c. materialia vel pecunias dederunt mutuas, cum suis tamen limitationibus; item dominus fundi quoad canonem annum &c. 5. Uxor ratione dotis. 6. Pupilli, Minores, Ecclesiæ, & causæ piæ. 7. Fiscus. 8. Creditores hypothecarii. 9. Chirographarii habentes instrumenta coram Notario & testibus confecta. 10. Chirographarii privilegio personali muniti. 11. Chirographarii simplices. Vid. ad *d. Gandt. Process. Cancellar. Schmid.*

• Petes, utrum Usuræ, à debitore non solutæ, reducantur ad summam debiti in concursu creditorum, ita ut creditores juxta prælationis ordinem eas consequantur secundum proportionem cum suo debito principali, & cæteri posteriores creditores nihil consequantur, donec prioribus

ribus etiam usuræ sint solutæ? R. affirmative
 spectato Jure Communi, quia accessorium sequi-
 tur principale, & prior tempore est etiam prior
 jure. In multis tamen locis, uti & in Bavaria no-
 stra, ex æquitate aliquid immutatum est, ita ut
 non aliæ usuræ, quàm quæ singulis annis Judicia-
 liter exactæ sunt, non tamen solutæ, in debitum
 principale computentur, eodémque privilegio
 gaudeant, item illæ, quæ Processu Edictali du-
 rante cedunt. Postquam verò creditoribus quo-
 ad debitum principale, & usuras Judicialiter ex-
 actas, fuit satisfactum, iterum servandus inter
 creditores erit ordo circa usuras alias, quem
 circa sortem principalem debiti observandum
 esse dixi.

Dico 4. Solvi debet id ipsum, quod debe- 9
 tur. 2. Regulariter totum debitum simul & se-
 mel; nisi nempe aliter sit conventum, vel debi-
 tum per partes contractum, vel ex diversis causis,
 v.g. 100. ex mutuo, 50. exempto &c. Pars prior
 constat ex l. 2. §. 1. ff. de R. C. ibi: *aliud pro*
alio invito creditori solvi non potest, ut adeò non
 tenetur creditor aliquid aliud, & æquivalens, v.g.
 frumentum pro pecunia, accipere. Excipitur
 casus, quo res debita præstari nequit, quia v.g.
 periiit. Pars posterior ex l. 99. h. t. l. 41. §. 1. ff.
de Usur. & l. 122. pr. ff. de V. O. quia una ob-
 ligatio tolli debet una solutione, & solutio per
 partes habet sua incommoda; cum pecunia mi-
 nutè soluta facilè consumatur, & applicari ne-
 queat ad magnum quid & utile, v.g. ad emendos
 census annuos, rem frugiferam &c. *Objic.* In §.
 1. *Inst. quib. mod. toll. obl.* dicitur: *quod debetur,*

pro parte rectè solvitur. R. hoc procedit, quando credito ultro admittit solutionem per partes, vel quando sic est conventum &c.

10 Quæres, quid sit Juris, si quis solvit indebitum, seu quod non erat debitum? R. 1. Si per errorem aut ignorantiam facti solvit, quod nec naturaliter nec civiliter debebat, *condicere* potest, seu repetere solutum per *condictionem indebiti*, quæ est actio civilis, personalis, stricti Juris, & perpetua; modò probet errorem, & indebitum. *l. 1. seqq. l. 41. ff. de cond. ind.* talis enim solutio censetur esse conditionata, *si non apparuerit indebitum.* Usuras tamen, & fructus civiles, ac merè industriales, quos ex re indebitè soluta percipit alter, non licet repetere. *l. 1. C. eod.* Dixi, *modò probet errorem, & indebitum*; quod incumbit repetenti, nisi sit talis persona, quæ propter præsumptam Juris imperitiam ex speciali privilegio relevatur ab onere probandi, uti pupillus, minor, fœmina, miles, agricola. *l. 25. §. 1. ff. de probat.* tunc enim accipiens debet probare debitum; uti & in casu, quo accipiens negavit, aliquid sibi esse solutum, postea verò Actor repetens probavit fuisse solutum. *c. fin. h. t.* quia contra ipsum mendaciter negantem militat præsumptio Juris. R. 2. Probabiliter etiam condici potest, si indebitum sit solutum per errorem *Juris*, ut si solvisti aliquid ultra sortem in mutuo, putans id debitum fuisse. Ita æquior sententia Abb. Molin. Stryck. contra Duaren. Perez, Harpprecht. Quia generaliter error & ignorantia Juris non nocet illi, qui certat de damno vitando. *l. 7. & 8. ff. de J. & F. J.* Nec æquitas videtur pati, ut sine causa solutum maneat penes acci-

accipientem. Adde, quòd in *l. 23. §. 2. ff. de cond. ind.* dicatur repeti posse, quòd datum est ex transactione ipso Jure invalida: ergo error circa Jus non obstat repetitioni. *Objic.* In *l. 10. C. de F. & F. J.* exstat iste textus planè clarissimus in contrarium: *cùm quis Jus ignorans indebitam pecuniam solverit, cessat repetitio: per ignorantiam enim facti tantùm repetitionem indebiti soluti competere, tibi notum est.* R. hanc legem intelligendam esse de ignorantia Juris crassa & supina, quam neque ego prodesse censeo; ut evitetur contrarietas Jurium, & obtineatur finis legum, conditionem indebiti concedentium, qui fuit æquitas naturalis. Cæterùm acceptio indebiti est *quasi-contractus*, quia per consensum Legibus inductum accipiens censetur se obligare ad reddendum, quòd indebitè recipit.

Dico §. Solvi debet tempore, & loco debito. 11
Ratio, quia sæpe multùm interest creditoris aut debitoris, quo tempore & loco fiat solutio; nam *solidum non solvitur, non minùs quantitate, quàm die. l. 85. ff. h. t.* Et planè non rarò debitores morosi, si diu differant solutionem, creditori graviter nocent, adeoque peccant mortaliter, & tenentur damna ex dilata solutione creditoribus secuta resarcire. Sed quo tempore & loco facienda est solutio? R. ad I. Si tempus est per conventionem determinatum, observari debet, quia dies interpellat pro creditore. *c. fin. de locato. & l. 12. C. de contr. & committ. stipul.* si non est determinatum, differri regulariter potest solutio, donec creditor exigat, ut docet communis ex *l. 10. C. de Pignor.* Nec obstat, quòd in *l. 17. ff. de R. J.*

dicatur: *in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præfenti die debetur*; nam debetur quidem statim & in præfenti, sed non pro præfenti, ita ut urgeat statim obligatio solvendi non exigenti. *¶ ad 2. Si locus est conventus, sine consensu utriusque Partis in alio loco nec peti nec fieri potest solutio. l. 6. C. h. t. l. 1. 2. 9. ff. de eo, quod certo loco.* Si non est conventus, tunc fieri debet vel in loco rei acceptæ, uti si quid debeatur ex contractu in utriusque utilitatem cedente, aut in utilitatem solius debitoris, ut in Commodato, aut in utilitatem solius creditoris, uti in Deposito: vel in loco, ubi res, quæ per actum gratuitum alteri est donata, promissa, legata, tempore donationis existit: vel in loco, ubi moratur creditor, uti in debitis ex delicto ortis, & quidem sumptibus debitoris eò transferri debet, quod debetur ex delicto.

12 Dico 6. Effectus solutionis proximus respectu debitoris est liberatio ab obligatione. *l. 43. ff. h. t. respectu creditoris acquisitio domini rei solutæ, si solvens habuit ejus dominium. Effectus remotus respectu debitoris est exceptio solutionis factæ, jus petendi apocham à creditore subscriptam tanquam testimonium factæ solutionis, & jus repetendi chirographum, creditori datum, per conditionem sine causa. l. fin. C. h. t. l. 2. C. de condict. ex lege.*

TITULUS XXIV. De Donationibus. SUMMARIUM.

1. 2. Quid & quotuplex sit Donatio.

3. Qui